

Dit document maakt gebruik van bladwijzers

Consultatiedocument

NBA-handreiking 1156

Toesturen accountantsverklaring in het kader van art. 31a van de Wet op de ondernemingsraden (WOR)

21 juli 2026

Consultatieperiode loopt tot en met 2 september 2026

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA-handreiking 1156

Toesturen accountantsverklaring in het kader van art. 31a WOR

NBA-handreiking 1156	Toesturen accountantsverklaring in het kader van art. 31a van de Wet op de ondernemingsraden (WOR)
Van toepassing op:	Extern accountants
Onderwerp:	Met ingang van 1 januari 2023 geldt de aanpassing in de Wet op de ondernemingsraden (WOR). Op grond hiervan moeten accountants bij materiële onzekerheid over de continuïteit van een onderneming, de controleverklaring onverwijld ook aan de ondernemingsraad (OR) verstrekken. Dit in overeenstemming met artikel 31a lid 8 van de WOR.
Datum:	21 juli 2026
Status:	NBA-handreiking, geen dwingende bepalingen. Wanneer in de tekst het woord 'dient' of een synoniem daarvan wordt gebruikt, betreft het een verwijzing naar wettelijke of overige verplichtingen.
Consultatie:	De consultatietermijn loopt tot en met 2 september 2026.
Relevante regelgeving:	Artikel 2:393 BW lid 5 onderdeel h Artikel 26 lid 1 Wta Artikel 31a lid 8 WOR

NBA-handreiking 1156
Toesturen accountantsverklaring in het kader van art. 31a WOR

Inhoudsopgave

1 Inleiding	2
1.1 Inwerkingtreding	2
2 Doelstelling handreiking	3
3 Toepassing	4
3.1 Scope	4
3.2 Negatieve verklaring	4
3.3 Onverwijld toezenden	4
4 Verantwoordelijkheden	5
4.1 Verantwoordelijkheden bestuur	5
4.2 Verantwoordelijkheden accountant	5
5 Verstrekken controleverklaring aan de OR indien sprake is van een groep	7
5.1 Voldoen aan de WOR indien art. 2:403 BW niet wordt toegepast	7
5.2 Voldoen aan de WOR indien art. 2:403 BW wordt toegepast	7
Bijlage 1 Situatieschets	8
Bijlage 2 Voorbeeld aanbiedingsbrief	9

1 Inleiding

Met ingang van 1 januari 2023 is de Wet op de ondernemingsraden (WOR) gewijzigd. Aanleiding was een amendement (ingediend door Tweede Kamerlid Van Nispen¹) voor wijziging van de Faillissementswet met als toelichting dat extra steun voor werknemers 'allesbehalve een overbodige luxe' is, omdat die als schuldeisers bijzonder kwetsbaar zijn bij een faillissement.

In de toelichting bij het amendement is onder meer opgenomen: 'Om te voorkomen dat het de ondernemingsraad pas duidelijk wordt hoe slecht de financiële positie van de onderneming is, als het faillissement wordt uitgesproken, wil de indiener bewerkstelligen dat accountants, als een accountantsverklaring een negatieve verklaring omvat als bedoeld in artikel 2:393, vijfde lid, onder h, het Burgerlijk Wetboek, een afschrift van deze verklaring rechtstreeks aan de ondernemingsraad zendt. Op deze manier wordt een ondernemer er eerder toe aangezet om het overleg met de ondernemingsraad te starten. Hoe eerder de ondernemingsraad geïnformeerd wordt, hoe beter zij ook een bijdrage kan leveren aan het voorkomen van insolventie.'

Aan artikel 31a van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) is lid 8 toegevoegd, deze luidt als volgt:

'Als een accountantsverklaring een negatieve verklaring omvat als bedoeld in artikel 393 lid 5, onderdeel h, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, wordt deze accountantsverklaring onverwijld door de accountant aan de ondernemingsraad gezonden.'

Met deze wijziging is een wettelijke verplichting voor accountants opgenomen. Accountants moeten met ingang van 1 januari 2023 bij een materiële onzekerheid over de continuïteit van een onderneming² de controleverklaring onverwijld ook aan de ondernemingsraad (OR) verstrekken.

1.1 Inwerkingtreding

De bepaling in artikel 31a, lid 8 van de WOR is vanaf 1 januari 2023 opgenomen in de wet en kent geen overgangsregeling. Dit betekent dat de verplichting vanaf deze datum geldt voor alle boekjaren en alle controleverklaringen (die vallen binnen de scope van de bepaling) die vanaf 1 januari 2023 zijn of worden verstrekt. Het boekjaar is hierin niet bepalend. Het gaat om de datum van het opstellen van de jaarrekening en de datum waarop de controleverklaring is afgegeven.

¹ Zie [Kamerstuk 36040-8 - Amendement van het lid Van Nispen over het zenden van een negatieve accountantsverklaring naar de OR - 12 oktober 2022 | Open Kamer](#)

² Zie Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 170.302 'Bij toepassing van de continuïteitsveronderstelling kan sprake zijn van materiële onzekerheid over de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden van de rechtspersoon.'

2 Doelstelling handreiking

De doelstelling van deze handreiking is nadere uitleg te geven aan accountants over de verantwoordelijkheden, invulling en interpretatie van artikel 31a, lid 8 van de WOR. Deze handreiking beschrijft de toepassing ([hoofdstuk 3](#)), verantwoordelijkheden van het bestuur en de accountant ([hoofdstuk 4](#)) en hoe moet worden omgegaan met de verplichting vanuit de WOR voor het verstrekken van de controleverklaring indien sprake is van een groep ([hoofdstuk 5](#)).

3 Toepassing

3.1 Scope

Vanwege de expliciete verwijzing in artikel 31a WOR naar artikel 2:393 lid 5, onderdeel h van het Burgerlijk Wetboek (BW), gaat de NBA ervan uit, dat de verplichting van artikel 31a, lid 8 WOR alleen geldt bij controleverklaringen die voortvloeien uit controles die met artikel 2:393 BW verplicht zijn gesteld. In die omstandigheden waarin artikel 31a lid 8 WOR niet van toepassing is, kan de accountant overwegen het bestuur te wijzen op de verantwoordelijkheden van het bestuur om tijdig de OR te informeren gegeven het doel van artikel 31a WOR.

3.2 Negatieve verklaring

In artikel 31a lid 8 WOR wordt expliciet de term '*negatieve verklaring*' gehanteerd en wordt verwezen naar artikel 2:393 BW lid 5, onderdeel h. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat de wetgever hiermee aanhaakt op de definitie zoals opgenomen in artikel 2:393 BW lid 5, onderdeel h en die luidt als volgt:

'... een verklaring betreffende materiële onzekerheden die verband houden met gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen rijzen of de rechtspersoon zijn werkzaamheden voort kan zetten;'

Hieruit blijkt dat het moet gaan om een controleverklaring waarin op basis van Standaard 570³ ('Continuïteit') een paragraaf 'Materiële onzekerheid over continuïteit' is opgenomen.

3.3 Onverwijld toezenden

Artikel 31a lid 8 WOR vermeldt expliciet dat de controleverklaring *onverwijld* door de accountant aan de OR wordt gezonden. De accountant verstrekt de verklaring zo snel mogelijk aan de OR na het afgeven daarvan aan de opdrachtgever.

De algemene vergadering kan besluiten de opgemaakte jaarrekening (waar de verstrekte controleverklaring betrekking op heeft) niet (ongewijzigd) vast te stellen, maar het bestuur te vragen een nieuwe jaarrekening op te maken. Dat leidt tot een nieuwe controleverklaring. Indien de verklaring bij de nieuwe opgemaakte jaarrekening opnieuw een paragraaf 'Materiële onzekerheid over continuïteit' bevat, zal ook die verklaring aan de OR moeten worden verstrekt door de accountant.

³ Standaard 570 van de Nadere voorschriften controle- en overige standaarden

4 Verantwoordelijkheden

4.1 Verantwoordelijkheden bestuur

Op grond van artikel 31a lid 2 WOR geldt voor rechtspersonen die onder Titel 9 Boek 2 BW vallen, de verplichting voor het bestuur om 'zo spoedig mogelijk' na vaststelling van de jaarrekening een exemplaar van die jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens (waaronder de controleverklaring) aan de OR te verstrekken. Deze verplichting ligt aldus bij het bestuur van de onderneming.

4.2 Verantwoordelijkheden accountant

4.2.1 Algehele verantwoordelijkheden van de accountant in het kader van artikel 31a WOR

In lijn met onder andere Standaard 570 is het de verantwoordelijkheid van de accountant om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot, en om te concluderen over, de geschiktheid van het hanteren door het management van de continuïteitsveronderstelling bij het opstellen en presenteren van de financiële overzichten. De accountant concludeert, gebaseerd op de verkregen controle-informatie, of er sprake is van een onzekerheid van materieel belang met betrekking tot de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven. Met de aanpassing van de WOR blijft de rol en verantwoordelijkheid van de accountant ongewijzigd in relatie tot zijn werkzaamheden.

De aanvullende wettelijke verplichting vanuit de WOR vereist dat de accountant de controleverklaring verstrekt aan de OR **indien er sprake is van een negatieve verklaring** (zie paragraaf 3.2). Om te voorkomen dat de OR van onvolledige informatie wordt voorzien, dient de controleverklaring in samenhang met de jaarrekening (en het bestuursverslag) te worden gelezen. Daarom wijst de accountant de OR erop dat de controleverklaring in samenhang met de jaarrekening (en het bestuursverslag) dient te worden gelezen. Voor een voorbeeld van een aanbiedingsbrief waarin dit benadrukt kan worden door de accountant richting de OR, wordt verwezen naar [Bijlage 2](#).

4.2.2 Vertrouwelijkheid

Deze wettelijke verplichting ontheft de accountant van zijn of haar geheimhoudingsplicht, zoals die in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) is opgenomen. Artikel 26 lid 1 Wta luidt:

'Een externe accountant die tijdens het verrichten van een wettelijke controle de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover hij bij of krachtens wettelijk voorschrift of bij de EU-verordening tot mededeling verplicht is.'

Indien een situatie niet onder artikel 31a WOR valt, is de accountant dus niet ontheven van zijn of haar geheimhoudingsplicht vanuit de Wta. Op basis van de WOR moet de OR vertrouwelijk omgaan met aan haar verstrekte stukken.

Geen openbaarmaking

Toezening van alleen de controleverklaring is geen openbaarmaking, omdat geen sprake is van verspreiding van de controleverklaring in ruime kring. Regelgeving inzake openbaarmaking heeft betrekking op de jaarrekening en niet de controleverklaring. Het bestuur verstrekt de jaarrekening (en het jaarverslag) aan de OR, niet de accountant.

4.2.3 Het verstrekken van nadere toelichtingen door de accountant aan de OR

Het verstrekken van een nadere toelichting kan betrekking hebben op het:

- a geven van een toelichting op de betekenis van de verklaring; en/of

b in overleg treden met de OR over andere aspecten.

In beide situaties houdt de accountant zich aan de relevante wettelijke bepalingen van de Wta/Bta inzake geheimhouding.

a Het geven van een toelichting

Artikel 31a lid WOR beoogt een signaleringsfunctie te zijn voor de OR, daarom verstrekt de accountant de verklaring aan de OR als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 31a, lid 8 van de WOR. De accountant kan daarbij een toelichting geven over de betekenis van de verklaring. De accountant kan tevens een toelichting geven over de in de verklaring opgenomen paragraaf 'Materiele onzekerheid over continuïteit' en daarin gerapporteerde uitgevoerde werkzaamheden inzake de continuïteit. In beide gevallen betreft dit een toelichting, waarbij geen vertrouwelijke informatie noodzakelijk wordt gebruikt en/of gedeeld met de OR. De accountant verstrekt in deze situatie dan ook geen vertrouwelijke informatie aan de OR.

b Overleg voeren met de OR over andere aspecten

De accountant treedt niet in overleg met de OR over andere aspecten. Dit betreft bijvoorbeeld het delen van de mening van de accountant over de toekomstbestendigheid van de onderneming of het geven van een oordeel of mening over het door het bestuur gevoerde of te voeren beleid. De accountant verzoekt de OR om rechtstreeks in overleg te treden met het bestuur.

4.2.4 Verantwoordelijkheden van de accountant bij het ontbreken van een OR

De verplichting tot informeren van de ondernemingsraad door de accountant vloeit voort uit het amendement van Van Nispen. In het amendement staat '... De hierboven beschreven constructie van rechtstreekse toezending is vergelijkbaar met die van artikel 14, derde lid, van de Arbeidsomstandighedenwet.' Artikel 14 lid 3 Arbeidsomstandigheden wet stelt dat '... Bij het ontbreken van een ondernemingsraad of personeelsvertegenwoordiging wordt een afschrift van dit advies zo spoedig mogelijk door de werkgever gezonden aan de belanghebbende werknemers...'.

In deze situatie verzoekt de accountant het bestuur om de belanghebbende werknemers te identificeren en in overleg één of meerdere werknemers aan te wijzen die voor de toepassing van artikel 31a lid 8 WOR namens de werknemers als ondernemingsraad optreedt/optreden. Aansluitend verzoekt de accountant het bestuur om te voldoen aan de WOR.

Uit het amendement blijkt de intentie van de wetgever, echter de wettelijke basis vanuit artikel 31a lid 8 WOR ontbreekt in de situatie dat een OR ontbreekt. In deze situatie zal de accountant toestemming vragen aan de entiteit voor het doorzenden van informatie en indien die geen toestemming geeft, zal de accountant juridisch advies inwinnen.

5 Verstrekken controleverklaring aan de OR indien sprake is van een groep

Binnen een groep kan sprake zijn van een gemeenschappelijke OR of van meerdere ondernemingsraden. Daarnaast is het als accountant ook relevant om in acht te nemen of er al dan niet sprake is van het toepassen van art. 2:403 BW. Beide factoren kunnen namelijk van invloed zijn op het verstrekken van de controleverklaring door de accountant.

5.1 Voldoen aan de WOR indien art. 2:403 BW niet wordt toegepast

In deze situatie stelt de tot de groep behorende onderneming een jaarrekening op conform Titel 9 Boek 2 BW. In de gecontroleerde afzonderlijke onderneming is een materiele onzekerheid ten aanzien van de continuïteit vastgesteld.

Indien *alleen een gemeenschappelijke* OR is ingesteld, verstrekt de accountant de controleverklaring met de sectie over de materiele onzekerheid over de continuïteit aan de gemeenschappelijke OR. Artikel 3 lid 3 WOR beschouwt de ondernemingen waarvoor een gemeenschappelijke OR is ingesteld als één onderneming. Dit betekent dat het niet relevant is op welke onderneming binnen de groep de materiële onzekerheid toeziet.

Als op grond van artikel 3 lid 4 WOR een *afzonderlijke* OR is ingesteld voor een onderneming binnen de groep verstrekt de accountant de controleverklaring aan alleen die afzonderlijke OR indien de onzekerheid van materieel belang alleen betrekking heeft op die afzonderlijke onderneming. Er is in dit geval geen onzekerheid van materieel belang voor de groep en daarom zijn er geen verplichtingen voor de accountant jegens de gemeenschappelijke OR.

5.2 Voldoen aan de WOR indien art. 2:403 BW wordt toegepast

5.2.1 Onzekerheid van materieel belang voor de groep als geheel

Op grond van artikel 31a lid 8 WOR verstrekt de accountant de controleverklaring bij de geconsolideerde jaarrekening aan de OR van de groep indien sprake is van een onzekerheid van materieel belang voor de groep als geheel. Bijvoorbeeld als gevolg van een materiële onzekerheid bij een tot de groep behorende onderneming waarop artikel 2:403 BW van toepassing is, leidt tot een onzekerheid van materieel belang voor de groep als geheel. Door toepassing van art. 2:403 BW ontbreekt een door de accountant gecontroleerde jaarrekening van die tot de groep behorende rechtspersoon. De accountant verstrekt derhalve geen verklaring aan de specifiek voor die onderneming ingestelde OR.

5.2.2 Onzekerheid van materieel belang ziet alleen op een tot de groep behorende onderneming toe waarop artikel 2:403 BW van toepassing is.

Wanneer sprake is van een onzekerheid van materieel belang die alleen toeziet op een tot de groep behorende onderneming waarop artikel 2:403 BW van toepassing is, geldt artikel 31a lid 8 WOR niet. In dat geval is er geen sprake van een wettelijke controle van de jaarrekening van desbetreffende onderneming. Met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening van de groep is in dit geval geen sprake van een onzekerheid van materieel belang voor de groep als geheel waardoor artikel 31a lid 8 WOR niet van toepassing is.

Bijlage 1 Situatieschets

Onderstaand zijn drie scenario's opgenomen waarbij geen sectie op basis van Standaard 570 van toepassing is in de controleverklaring, maar waarbij wel sprake is van een materiele onzekerheid over de continuïteit dan wel discontinuïteit :

- A het afgeven van een verklaring van oordeelonthouding als gevolg van het niet in staat zijn om voldoende geschikte controlebewijs te verkrijgen omtrent de toegepaste continuïteitsveronderstelling;
- B een afkeurende verklaring met betrekking tot de toegepaste continuïteitsveronderstelling; of
- C het afgeven van een goedkeurende verklaring bij een jaarrekening opgesteld op basis van liquidatiegrondslagen.

Indien er in situatie A of B sprake is van een onzekerheid van materieel belang, verstrekt de accountant de verklaring aan de OR gelet op de intentie die ten grondslag ligt aan artikel 31a lid 8 WOR. Situatie A betreft bijvoorbeeld de omstandigheid waarbij de onderneming een onzekerheid van materieel belang over de continuïteit heeft toegelicht in de jaarrekening, maar de accountant niet in staat is om voldoende geschikte controlebewijs te verkrijgen over de toegepaste continuïteitsveronderstelling. Situatie B ziet bijvoorbeeld toe op de omstandigheid waarin sprake is van een onzekerheid van materieel belang over de continuïteit die niet toereikend is toegelicht waarvan de accountant heeft geconcludeerd dat het niet toelichten van deze informatie van diepgaande invloed is.

In de situatie onder C is toezending van de controleverklaring niet aan de orde, omdat er sprake is van discontinuïteit en geen materiele onzekerheid over de continuïteit.

Bijlage 2 Voorbeeld aanbiedingsbrief

Zo nodig is deze voorbeeldbrief aan te passen aan de specifieke situatie bij de cliënt.

[De ondernemingsraad van]
[Naam cliënt]
t.a.v. [Naam voorzitter ondernemingsraad]
[Adres]
[POSTCODE WOONPLAATS]

[Plaats], [Datum]

[Kenmerk]

[Aanhef],

Hierbij ontvangt u op grond van artikel 31a lid 8 van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) een afschrift van onze controleverklaring d.d. [Datum] bij de door [het bestuur] opgemaakte jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op [31 december] [202X] van [Naam entiteit(en)].

Artikel 31a lid 8 WOR vereist dat wij een afschrift van onze controleverklaring onverwijld zenden aan de ondernemingsraad als deze een 'verklaring betreffende materiële onzekerheden die verband houden met gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen rijzen of de rechtspersoon zijn werkzaamheden voort kan zetten' omvat. In dat kader wijzen wij u op de sectie 'Materiële onzekerheid over de continuïteit' in bijgevoegde controleverklaring waarin wij onder andere de aandacht vestigen op de toelichting in de jaarrekening. Onze controleverklaring dient dan ook te worden gelezen in samenhang met de door ons gecontroleerde jaarrekening.

Wij wijzen u erop dat het [het bestuur] van [Naam entiteit(en)] verplicht is desgevraagd aan de ondernemingsraad tijdig alle inlichtingen en gegevens te verstrekken, die de ondernemingsraad voor de vervulling van haar taak redelijkerwijs nodig heeft (artikel 31 WOR).

Gelet op de vertrouwelijkheid die wij in acht dienen te nemen, verzoeken wij u om voor nadere informatie in contact te treden met [het bestuur] van [Naam entiteit(en)]. Wij wijzen u volledigheidshalve op uw geheimhoudingsplicht op grond van artikel 20 WOR.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

... (naam accountantspraktijk)

... (naam accountant)

Bijlage: afschrift van controleverklaring d.d. [Datum] inzake de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op [31 december] [201X] van [Naam entiteit(en)]

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp
Postbus 242
2130 AE Hoofddorp

T 088 4960 301
E nba@nba.nl
I www.nba.nl